

LEDARE Vilken annan näringsgren skulle tåla att självutnämnda "kontrollanter" tog sig in på företaget nattetid, strövade runt och kontrollerade? **SID 2**

Debatt: **Försäkra inte för producenterna av nötkött.** **SID 4**

MEMLEM "Billig vinner när samhället ska expandera."

Tillsammans m
NR

NR 21 ■ 21 MAJ ■ 2021

Land Lantbruk

WWW.LANDLANTBRUK.SE

STÖRST F

För fem år sedan byggde Anette och Peter van Schie nytt växthus där det odlas tomater, paprika, aubergine och gurka.

FOTO: KENT ENG

På grön kvist med tomater på kvist

EKONOMI En lucka på marknaden för lokalproducerade och miljövänligt odlade tomater la grunden till framgången för odlarna Anette och Peter van Schie på Gällenas Grönsaker i Dalsland. Nu är de spjutspetsfinalister. **SID 24-25**

Nytt klimatp återväter m

HÅLLBARHET Mullj blir syrefattig våtma utsläppen av växth Nu har pengar bevil anlägga klimatvåtm **SID 6-8, LAND SKOG**

Hon kan ta i LRFs sty

LRF Beatrice Ra beredningens fi plats i LRFs sty vju med Land L hon om frågorn viktiga att driva.

Unga lantl kan få höje

LANTBRUK Jordb har identifierat un som en särskilt s Nu vill myndighet pen ska få ett höc stöd i samband r jordbrukspolitik,

LandSk

Familjeäg skogsbru i ny kamp

MED SNART 70 ÅR I BRANSCHEN KAN VI GRÖNYTOD

Tel. 0511-

Webbutik ww

Alla priser visas ex Köpvillkor, läs mer

EKONOMI

Deras smak för tomater

**Spjutspets
2021**

Finalist nummer 2

- Årets spjutspets arrangeras av Land Lantbruk, Swedbank och Sparbankerna, Ludvig & Co och LRF Ungdomen och prisar företaget med basen i jord, skog, trädgård och landsbygdsens miljö som är hållbara, framgångsrika och innovativa.
- Årets sex finalister presenteras i Land Lantbruk kommande veckor. Vinnaren presenteras den 23 juni i Land Lantbruk nummer 26/27.

SIKHALL

Färg, smak och miljömedvetande känneteckenar tomatodlingen på Gällenas i Dalstrand. Redan efter knappt fem år med det nya växthuset är Anette och Peter van Schie kandidater i tävlingen Årets spjutspetsföretag.

Som gäster i det 5 100 kvadratmeter stora växthuset börjar man med antiseptiskt bad för skorna. Sedan följer skydd från topp till tå innan det är dags att gå in i värmen.

– Eftersom vi varken använder kemiska eller biologiska växtskyddsmedel gör vi allt som står i vår makt för att hålla sjukdomar borta. Vi förlitar oss på nyttoinsekter, berättar Anette van Schie samtidigt som maken Peter dyker upp i sina kortbyxor.

Anette är barnfödd på gården drygt två mil norr om Vänersborg med gångavstånd till Väners stränder. Men att hon och familjen skulle slå ned bopålarerna här och starta växthusodling var långt ifrån givet.

Sedan de träffats under studierna till hortonom på Alnarp gick nämligen flytten till Peters hemland Nederländerna. En kort genomgång av hans familj och släkt visar att många av dem i flera generationer har någon form av koppling till odling.

– Mina föräldrar odlade i växthus tills jag var 16 år. Min bror forskar på växtsjukdomar, en system arbetar med fröförädling och den andra med belysning för stall och växthus, berättar Peter van Schie.

Testade marknaden

Sonen var bara åtta månader gammal och båda hade arbete i Nederländerna när ett telefonsamtal från Anettes pappa Bengt Karlsson ändrade spelplanen. Ett jobb som potatisrådgivare i området var utannonserat och Anette sökte. Tio veckor senare tillträdde hon tjänsten.

Peter fick anställning som säljare för Yara med långa resor, ofta borta tre–fyra dagar i veckan. Med även en dotter att ta hand om insåg de att de måste göra något åt livssituationen och svaret var ganska givet.

– Vi hade börjat odla i en plasttunnel på 300 kvadratmeter och märkte vilket sug det var efter produkterna. Det var ett sätt att testa marknaden, säger Peter van Schie.

En ambitiös affärsplan tog form. Utgångspunkten var att det fanns en lucka i marknaden för lokalproducerade och miljövänligt odlade tomater med smak och utseende. De

flesta av det dussin tomat-sorterna är mindre och skördas på kvist. Men odlingen omfattar även paprika, aubergine och lite gurka.

Trots avsaknaden av växtskyddsmedel har Gällenas Grönsaker valt att inte ha ekologisk certifiering. Huvudanledningen är att den kräver odling i jord vilket inte ger möjlighet att cirkulera vatten och växtnäring. I stället för mineralull eller torv växer plantorna i kokosfibrer som efter avslutad säsong kan spridas på åkrarna.

Från början var tanken att skapa ett eget försäljningsnätverk men efter att ha hört om en kollegas vedermödor kom Peter på andra tankar. Valet föll i stället på Mellansvenska Odlare, en ekonomisk förening, som förmedlar gårdens produkter till i huvudsak tre större grossistkunder. I september skrivs avtal om grönsaker från ett visst antal kvadratmeter till ett visst pris.

Nytt växthus

Det nya växthuset stod klart 2016 och den första skörden togs året därpå. I stort sett har Anette och Peter levt upp till sin affärsplan som bland annat har en målsättning om 50 kilo tomater per kvadratmeter. Den största avvikelsen är att de underskattade efterfrågan på förpackade produkter och det personalbehov och därmed lönekostnader som följde därav.

– Vi bestämde från början att vi skulle ha lokal personal. Det underlättar kommunikationen och skapar tätare band. Sedan kan vi konstatera att de formella meriterna inte alltid väger tyngst när man ska anställa, säger Anette van Schie.

Utöver två heltidsanställda och fem–sex på deltid eller på säsong har Gällenas ett tiotal ungdomar som främst arbetar hel och på sommaren. Anette och Peter sällar genom att låta dem provjobba fyra gånger och iakttar om de är praktiskt lagda, uthålliga och har gröna fingrar.

– När det gäller ungdomar måste du ha tydliga mål och regler, säger Peter van Schie.

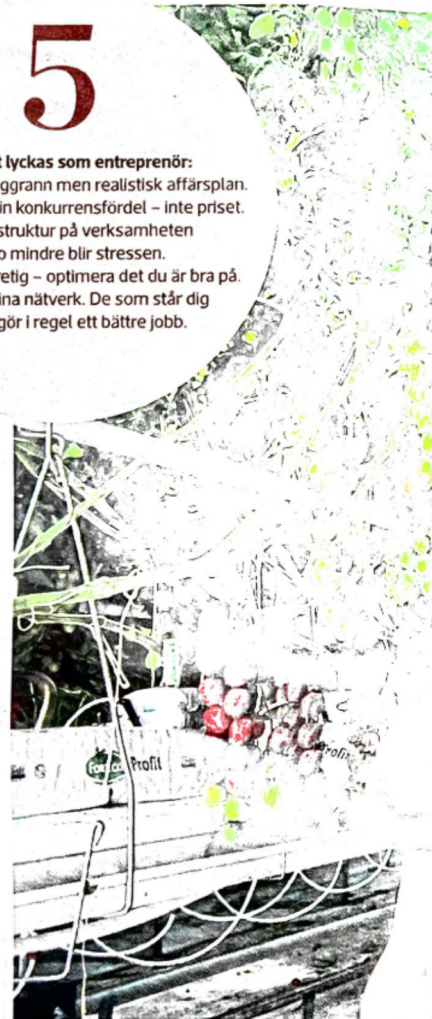
Göran Berglund 010-184 42 83
goran.berglund@landlantbruk.se

5

tips för att lyckas som entreprenör:

- Upprätta en noggrann men realistisk affärsplan.
- Kvaliteten är din konkurrensfördel – inte priset.
 - Ju mer struktur på verksamheten – desto mindre blir stressen.
- Bli inte för spretig – optimerar det du är bra på.
- Utnyttja dina nätverk. De som står dig närmare gör i regel ett bättre jobb.

Tomater på kvist är huvudprodukten. De skördas senare och får därmed en bättre smak.

Auberginerna är av lite mindre storlek än de importerade och har blivit en allt mer efterfrågad produkt.

4

... är blev det som styrelseordförande i Norrmejeriers styrelse för Ulla Bergström. Nu återvänder hon till sitt mjölkföretag med 70 mjölkkor i Svensbyn utanför Piteå.

Efterträdare på posten är Göran Olofsson. Han driver ett lantbruk utanför Änåset i Västerbotten och är medlem av Norrmejeriers styrelse sedan 2007, de senaste åren som vice ordförande.

Johan Sedenius

Axfood flyttar grönsakslagret

■ I slutet av 2022 får Landskrona ett nytt rikslager för frukt och grönsaker med en yta på 37 000 kvadratmeter och möjlighet till expansion med ytterligare 8 000 kvadratmeter. Det är Axfoods inköps- och logistikbolag Dagab som står bakom etableringen. Den ersätter dagens frukt- och gröntlager i Helsingborg, vilket till ytan är knappt hälften så stort. Det nya lagret kommer att försörja Axfoods butiker i hela Sverige. Parallellt flyttar Dagab ihop lager- och transportverksamheten, som i dag finns på olika adresser.

Johan Sedenius